

# PROGRESUL

Abonamentul:

Pe un an 8 cor., pe jumătate de an 4 cor.  
Pentru România și străinătate anual 10 cor.Foae socială-culturală.  
Apare în fiecare Sîmbătă.Redacția și Administrația Nr. 817.  
Telefon Nr. 29.

## † Lueger.

Toate foile din Monarhie, cum și cele de peste hotare, scriu care din care mai frumos, mai cu evlavie, despre înmormintarea primarului din capitala imperiului, unul dintre cei mai populari oameni ai veacului. Lueger a avut Lună o înmormintare cum nu s'a mai pomenit în Viena.

Viața și faptele acestui muritor, care a închis ochii în zenitul vieții sale, au fost apreciate de toată lumea, până și de adversarii săi nobili, pe cari nu i-a răbdut inima să tăgăduiască virtuțile extraordinare cari l-au ajutat pe acest om al poporului a se ridica până în vînătări.

Ridicarea din obârșia lui modestă la aceste înălțimi uimitoare, pilduește mai pre sus de orice îndoială biruința adevărului. Dacă aruncăm o privire asupra zvircolirilor uriașe prin cari a izbutit Lueger a înălțura zăgăzurile ce i-se îngărmădau dinainte la trecerea fiecărui vad al vieții, dacă ne reamintim împrejurările dela început în cari a urcat fușcel după fușcel pe scara vieții sale, și cel mai pesimist gînditor trebuie să constate, că virtutea omenească tot își face cale îngăurind stîncă răutății omenești. O viață neprihănită cum a fost a lui Lueger, își sapă matca și în peatră seacă.

Grandioasa manifestație de jale a Vie-

nezilor arată temelia, denotă alipirea sufletească către un conducător adevărat, născut ear nu făcut, prin urmare neocroat la înainte ședere în urma titlurilor conveționale, ci așezat în jățul de primar al acestui oraș mondial numai și numai prin simpațiile concetățenilor săi luminați, cari au găsit în Lueger un părinte blind, cuminte și energic. Din înălțarea lui Lueger se pot trage multe învățături. Înainte de toate ne izbește cucerirea unei vieți curate, biruința unui suflet mare. Omul providențial este însă și productul împrejurărilor. Luegerismul Vienezilor, odrăzlit din contrastul dintre oamenii asemănători și între cei neasămănători cu Lueger, a ieșit învingător... În cele din urmă i-s'au închinat și adversarii. Eată unde culminează biruința binelui. Și, deci, cum la Viena în mare, tot astfel și pe alocurea în mic, conducătorii fără calități, ajunși în virful știrului numai în baza deșărtăciunei omenești, cari se virăsc nereclamați de împrejurări, ci de conveționalismul tovarășilor, cad, se prăbușesc înainte de vreme, ear adevărații „aleși“ își găsesc răsplata în supraviețuire.

Luegerismul, comentat în momentele de față și înafară de granițele Monarhiei, înțeleg aprecierea complexului de însușiri bune, îngărmădite din belșug ca în ființa distinsă a

acestui om rar, se poate socoti ca un memento, ca un îndreptător al vieții, moderne, copleșite de un pesimism ucigător. Eată o potecă nouă, pe care rațiunea are să îndrepte pașii vieții de mine și a popoarelor și a indivizilor.

După acest om, întegru în toată tăria cuvîntului, n'a remas decit o avere de 100.000 cor. Atita i-a prisosit din plata lui măsurată. Altul înlocul lui și-ar fi făcut miiioane. El însă, superior și celorce consideră ca dogmă a nu-și agonisi nimic, absolut nimic, ni-se prezintă și în privința aceasta ca un om desăvirșit. Cruțarea e apreciată și în sfînta scriptură, unde a avea se zice că bogatul nu va ajunge în raî, cum nu va trece nici camila prin urechile acului. Aici se înțeleg însă nu cruțătorii înțelepți, ci oamenii mai mărunți, cari în scurtă vreme au „reusit“ să-și câștige relativ mult mai mult decit Lueger, primarul Vienei...

Scurt. Lueger a fost trimis de providență pentru a tăia o cărare nouă în pădurea fărădelegilor omenești. Presa mare n'a făcut decit a lumina această cărare nouă. Ear noi la rîndul nostru ținem a ne face datoria atrăgînd și cititorilor noștri luarea aminte asupra acestui curent nou, judecat numai și numai din punct de vedere moral — omenesc. Propovăduiri politice nu facem, nefiindu-ne calea a face politică.

## FOILETON.

### Cautarea unui cuvînt românesc.

Primul institut de optică medicală „Ocularium“ din București a fost publicat în „Universul“ un premiu de 100 lei pentru găsirea unui cuvînt românesc — tradus ori inventat — care să exprime noțiunea francezului „pince-nez“ (Zwicker).

S'au dat 259 răspunsuri din toate părțile locuite de Români. Comisiunea alcătuită din profesorul univ. D. Evolceanu, adv. D. Căpităneanu și Dr. H. Botescu, ajutor de primar, intrîndu-se la 23 Februar st. v. 1910, a constatat însă că niciuna din soluțiunile primite nu s'a putut admite, astfel premiul de 100 lei a fost dăruit „Instituției Băilor școlare din Capitală“.

Un termen care să exprime exact noțiunea cuvîntului francez „pince-nez“ în românește ar fi: *ciupițe*, așa cum l-au tradus, mai liber, și Germanii: *Zwicker*; traducția complectă, cum o fac Ungurii: *orcsiptető*, în românește nu s'ar putea exprima decit prin bizarul: *ciupnas*, fără șanse d'a se putea populariza vr'odată.

Alt cuvînt, și mai ciudat ca formă, ar fi: *nasar*, *cordar*, firește mai puțin sonor decit: *lornetă* sau *ochine*. Muzica și dinamica graiului românesc nu îngădue formarea altui echivalent al „pince-nez“-ului franțuzesc, pe care bunăoară Sirbi îl traduc, liber detot: *nanosnițe* (pe nas), cum i-se zice și prin Ardeal, în mod șagalnic: *călăreți*.

Avem însă, aici în Banat, cuvîntul: *zirfe*, un termen vechi, importat în veacul trecut din Oltenia, pecind au rmigiat d'acolo „Bufanii“ (Oltenii cari locuiesc și azi compact în vr'o 20 comune printre „Frățuții“ bastinași).

Înaintevreme Români noștri, mai ales femeile bătrîne, nu folosiau — pentru întărirea vederii — decit *zirfe* (uneori legate cu ață până după urechi) cari erau mult mai ieftine (cite 10-20 crițari) decit „ochelari“ (ochelari = lunettes, Augengläser) cei cu cozile de metal, de cari aveau, foarte rar, numai oamenii mai cu stare

*Zirfe*, termen încetățenit d'atita vreme în graiul Bănățenilor sudici, e un cuvînt slavon, folosit numai la plural (singularul ar fi: *zirt*), odrăzlit din tulpina *zer* = a luci (glänzen), din care avem și *zori*, *zare* etc. În marele dicționar polon de Linde: *zrze* = a vedea, a privi. Se vede dar' că țirgovești slavi de peste Dunăre au îmbiat pe strămoșii noștri Olteni să cumpere *zirfe*. Pe unde n'au străbătut *zirțarii* slavi, nu s'auade nici provincialismul *zirfe*.

Insfirșit vorba *zirfe* a căzut la concurs; n'a fost admisă spre a fi înmagazinată în lexiconul românesc, cum n'au fost admise nici celelalte născociri, care de care mai ciudate; cum e și vorba *zărele* (fiindcă zărești prin ele) propusă de spirituala nepoată bucureșteancă a bardului nostru Mureșanu; a căzut și vorba șagalnică: *pleznele* (fiindcă pleznește cînd le deschizi). N'a fost admis nici termenul *ochelari*, *ocheri*, răzimat pe

rezonul de a nu se mai face nicio descliniere între ochelari „scurți“ sau „lungi“, cum și Englezii zic numai „eye-glasses“ (Augenglas).

Dealtfel distinsul nostru colaborator, d-nul Dr. Gheorghe Crăiniceanu, zice că cuvîntul francez *pince-nez* este întrebuițat și de oculiștii germani, ca fiind „mai nobil“ decit obicinuitele expresiuni germane: *Zwicker*, *Kneifer*, *Klemmer*, *Stecker* și *Nasenquetscher*, numiri nu prea nimerite, căci, cum zice și oculistul berlinez *Oppenheimer*, dacă acești ochelari își îndeplinesc scopul, atunci nu trebuie nici să piște, ciupiască, stringă, împungă, nici să turtiască nasul. Și înadevăr la începutul secolului trecut „zirfele“, cum le numim noi în partea locului, nici nu erau cu arc (Feder), și se întrebuițau numai punîndu-se pe partea dinainte, mai zgîrcioasă, nu ca acum la rădăcina, cea osoasă, a nasului. Cam tot pe acel timp au început a se interesa și doctorii de prescrierea ochelarilor. Înainte de 300 de ani costa o pereche și peste 100 mărci, ear înainte de vr'o 60 de ani și la Berlin consta cite 4 taleri. Descoperirea ochelarilor s'a făcut în Italia, înainte de vr'o 600 de ani, și se numiau *ochiali* (berilli). În englezește „spectates“, dela spectare, și prooabil și dela oglindă. Francezii ziceau „lunettes“ orcărei sticle, numind apoi și ochelarii astfel. Nemțescul *Brille* vine dela cristalul *beryll*. D-nul Crăiniceanu e de părere că „zirfele“ vor dispăre pe măsură ce dispăre și construcția lor simplă, care-i făcea pe vremuri „ieftini ca braga“. Negustorul Gărină îl vindea în Oravița și cu cite 3 crițari perechea.

## Infrățire.

Conferința preotului Aurel Popovici la șezătoarea din Ticvani.

„Uniți să fiți în cugete  
Uniți și în simțiri”.

I.

Vremea se schimbă, și cu ea se înmulțesc și cerințele vieții. Alte gânduri și alte griji frământă mintea și inima oamenilor din zilele noastre. Lupta pentru trai e mai înverșunată, mai grea, și cei flămânzi, cei cutropiți prin nedreptățile celor neomenoși strigă tot mai tare... Glasul lor de nemulțumire se amestecă tot mai des în cîntecul vremurilor noi.

Țările multor neamuri sînt în floare, sînt puternice, ear oamenii din ele trăesc mai feriți de nedreptăți, sînt mai la adăpost de grijile zilei de mîine și de greul zilei de azi.

Fiind cu toții făpturile lui Dumnezeu, cerîndu-și cu toții mila și ocrotirea părintească, ar fi să fim la fel împărțășiți de bucuriile și bunătățile acestei vieți. Și dacă totuși nu e pretutindeni așa, pricina nu e de a se căuta în Dumnezeu, ci în vrednicia ori în nevrednicia noastră.

Norocul, bunăstarea și bucuriile și-le face omul singur. Numai cel netrebnic așteaptă să-și zboare porumbul fript în gură.

Noi Români, deși sîntem dintr'o viață de neam mare, deși sîntem oameni de ispravă, cînd vrem, totuși prea ne lăsăm uneori stăpîniți de multe păcate.

Gîndiți-vă numai cîte porniri bune, cari au răsărit în cursul vremii, ca soli de mîntuire, au fost prohodite din cauza nepăsării noastre; gîndiți-vă unde am fi putut ajunge, dacă fiecare din noi ar fi muncit din respecturi cu hărnicia și îndrăzneala omului care vrea să-și croiască o altă soartă, o altă viață, lui, și prin el, neamului din care face parte.

Nu vreau să zic că n'am făcut niciun spor, nu vreau să cîrtesc, ci să vă atrag atențiunea că noi sîntem un neam de oameni, cari putem, și trebuie să facem mai mult! Sîntem un popor tînăr, care are destul prîsos de viață și destulă minte pentru a-și însenina prezentul cu speranțele viitorului.

„Asociațiunea”, urmînd cerințele vremii de azi, a început a-și îndrepta privirile și spre poporul dela sate. Încearcă a se apropia

Cum însă au început d'abinele și mulți dintre intelectualii noștri a privi lucrurile „prin patru ochi”, s'a ivit necesitatea de a cauta o vorbă iriș românească și pentru scula aceasta, dince-ince tot mai trebuitoare. Dacă prin plebiscitul „Ocularium”-ului din București deocamdată, în pripă, nu s'a putut ajunge la un rezultat, nu-i eschis că prin o meditație mai îndelungată, te mirî de nu ne-om pomeni că-l va plezni cuiva prin minte o soluție acceptabilă, care să poată fi sancționată de uzul general.

Eată motivul care m'a îndemnat să deschid la locul acesta modest o discuție publică, fiind aici vorba de numirea unui obiect pipăibil, pe care nu știm cum să-l cerem într'o prăvălie românească. Dacă pentru druga de mestesat mămăliga (Quirl) avem și *mestecău* și *făcăleș*, ca să nu remînem tot „mămăligari” înaintea străinilor, ar trebui să bodicăm mereu până vom găsi chipul acceptabil cum să ne numim „ferestrele” dela ochi. Să nu remînem în sărăcie oarbă și cu substantivul ăsta concret, cum am ramas cu multe substantive abstracte, de cari unele avem prea multe d. p. sinonimele: trufie, fudulie, mîndrie, măreție, făloșie, sumeție, îngîmfare, snobism etc., ear pentru „Verlässlichkeit”, n'avem termen propriu românesc, cum n'avem nici pentru „Vergänglichkeit”... și n'avem termen propriu nici pentru frumosul verb „vergönnen”, pe care îl pronunță Nemții cu gura plină, ear nouă, în graiul românesc, ne lipsește cu deseavîșire.

Gheorghe Jianu.

și de sufletul acestei pături oropsite. Lucrează acum mai cu nădejde pentru a deschide mintea poporului, învățîndu-l la o nouă talmăcire a traiului pămîntesc.

Șatunci cînd această pătură, sănătoasă la suflet și la trup, va porni pe calea culturii mai intensive, neamul românesc va începe o viață nouă.

Dintre multele mijloace cari ajută la intruparea acestei idei, sînt și prelegerile sau conferințele populare pe cari a început să le pună la cale „Asociațiunea” prin despărțămintele sale.

O astfel de prelegere poporală vă țin și eu astăzi, pornind din intențiunea curată de-a vă pune în prospect unele observații nepretențioase, pe cari le cred însă de foarte folositoare pentru înaintarea noastră.

Vreau să anticip însă că e departe dela mine gîndul, ca în decursul expunerii mele să fac nescar aluzii jignitoare. Nu! Voesc numai ca, dupăce D-voastră veți afla de adevărate și bazate unele din expunerile mele, să meditați cu tot dinadinsul la înfăptuirea lor, și bucuria mea se va asemăna atunci cu bucuria sămănătorului a cărui sămînță a căzut în pămînt bun.

Și dacă din meditația aceasta a D-voastre va incolți hotărîrea de a și urma acestor sfaturi modeste, mă voi putea numi fericit, simțindu-mă conștiu că am putut contribui și eu, fie și în măsură cît de mică, la înțărîrea noastră culturală și morală.

Aurel Popovici.

## Intrarea în biserică în satul Oreșăț.

În satul Oreșăț din protopresbiteratul Verșetului Români, în urma vicisitudinilor din vremurile apuse, n'aveau altar unde să se închine ziditorului în limba lor strămoșească. După multe zvîrcoliri, grație apărării destoinicului avocat *Dr. Emil Babeș*, după terminarea procesului, care a durat 2<sup>1</sup>/<sub>2</sub> ani de zile, le-a ajutat Dumnezeu să se vadă și Oreșățenii odată stăpîni pe edificiul bisericii, moștenit dela străbuni, primind dela Sîrbî, prin sentință judecătorească, și pogoanele aparținătoare bisericii, împreună cu jumătate din sesiunea parohială.

Duminecă s'a făcut cu pompa cuvenită intrarea triumfală în biserică lor. Deschizîndu-se acum porțile, au săvîrșit cu toată evlavia cea dintăi liturghie în limba românească capetenia tractului, inimosul părinte *Traian Oprea*, protopopul Verșetului, asistat de preoții: *Avram Corcea* și *Alexandru Guga* (Coștei), *Luca Lazarescu* (Ferendia), *Simeon Balea* (Grebenaț) *Ion Andreescu* (Voivodint) și preotul locului *Ion Mităr*, împreună cu învățătorii: *Patrichie Ramneanțu* (Coștei), *Gheorghe Manescu* (Strajă), *N. Fiștea* (Grebenaț), și învățătorii din localitate, încunjurînd tronul în semn de mulțumire către tronul celui prea înalt. Lume multă. Veniseră cu sutele și vecinii lor cei buni, sătenii din Strajă, în frunte cu preotul *Aurel Jdic* și notarul *Gheorghe Luchici*. La gara din Strajă protopopul și ceilalți sosiți în suita P. O. d-sale au fost întîmpinați cu un banderiu imponent. În biserică a cîntat cu vervă corul harnicilor țărani din Strajă.

După terminarea serviciului divin, oaspeții au fost invitați la masa ospitală a vrednicului preot *Ion Mităr*, care, după atîtea jertfe și morale și materiale, a avut norocul a-și vedea visul cu ochii. Într'un ceas bun!

Corespondentul.

## IGIENĂ.

### Despre diochi.

Fiindcă în lumea realistică nu putem crede în demoni, trebuie să căutăm explicarea deochiului în ceva real, și acest ceva cred să se aile în ochii sperioși ori înspăimîntători și crunți ai persoanei care dioache. Știința modernă explică secretul diochiului prin ipnotism și sugestione, ceea ce firește numai acolo are înțeles unde privirile diochiului și diochiatorului se întîlnesc, sau de ne luăm după înțelesul german, și în cazuri de zbierete rostite asupra persoanelor ipnotisabile. Va zice cineva, cum poate să se dioache animalele sau ființele moarte, fără a se întîlni privire cu privire? Cred că aceste din urmă nici nu se dioache; ear cît despre animale, trebuie să observăm că unele sînt foarte susceptibile pentru căutătura omului. Cînele d. e. este în stare să muște pe o persoană care se uită crunt la el, și mă mir cum a putut afirma dr. Baraș, în „Minunile naturii” (tom. III. pag. 21), că cîni nu vād, și numai după miros sunosc pe stăpînii lor!? Dealtmîntrelea basaconii de acestea se află mai multe în acele „Minuni”, cari fără de acestea poate nici nu puteau purta titlul ce-l au. Un exemplu și mai strălucit despre efectul privirii omului ni-l dă copilul mic la vrîsta cînd nu știe vorbi și nu ne înțelege, dar de-î veți ride, își ride și el, de te uii posomorît la el, e în stare să plîngă. Imi aduc aminte decînd eram copil mic, firește mult mai mare decît aceștia de care vorbiți, cum fugiam de un preot cu sprîncenele stufoase și ochii mișcători, pe care-l numiam „popa al sperios”. Să se fi întîmplat ca vr'unul dintre noi copii, să aibă și vr'o slăbiciune organică, să aibă un suflet ușor de iritat, atunci prin această spaimă răul se mai măria, și diochiul era gata.

Este un obicei, că mama, temîndu-și sănătatea puului ei, roagă pe cea cu căutătura rea, cînd o vede „răvnind” la copilul ei, ca să zică „să nu fie diochi” și crede că aceasta folosește, căci admonițiunea mamei o face pe cealaltă ori să-și căutătura de pe a copilului, ori să și-o schimbe, să o facă mai favorabilă adăogându-i vr'un suris sau așa ceva. Cît e de înrădăcinată credința în diochi la poporul nostru, care, bazat pe date istorice, ne spune, că doamna Ghica, soția lui Cantacuzin cel Bun, dupăce îi murise soțul și pruncul intră în mănăstire, dispuse și zise astfel:

„Spuneți mamei farmecătoare,  
Fără frică de păcat,  
Pruncul meu cu coscioare,  
Cine mi-l-a deochiat?”

Sora Ana cea plavie?  
Sora Ana negreșit!...  
S'o zidiască în chilie!...  
Și chilia s'a zidit.

Vindecarea diochiului se face la Turci prin arderea pe jeghiu a cuișoarelor. La ei de ochii albaștri se tem mai rău. Italianii poartă un mărgean roșu, ear Arabii semiluna, ca să se apere încontra ochilor răi. Țiganii sînt foarte bogăți în fel de fel de talismane, amulete, mărgele prin păr, zgardă la gît, ca să fie feriți de „ochii răi”. Până și la animale se agață cîteceva roșu la gît, ori la coarne, pentru a nu se diochia. Sînt apoi și descîntecele de diochi, pe cari le fac babele știutoare. Unul de acestea se află în „Poezii populare” de Alexandri. Și mie mi-s'a descîntat odată, dar numai ca prin vis imi aduc aminte. Nu știu de ce voui fi suferit, dar atîta țin minte că fruntea imi ardea și eram amețit de ferbințală, și a mai venit și baba descîntătoare de mi-a atins fruntea cu limba ei caldă, apoi a suflat peste ea. A trebuit apoi să mai beau niște apă dintr'o ulciică de Joî-mari, de se poate să fie nouă, în care s'au stins cărbunii puși în decursul descîntecului. Și mi-a ajutat! — Cutoateasta, azi nu m'ași mai lăsa să mi-se descînte. După credința poporului ochii de cuc (capul cu ochi și alte asemenea) sînt bun de farmece. Poporul mai crede că ar vedea omul aerul cu ochii, dacă n'ar minca niciodată sare și ceapă. El mai zice: Decît să-ți iese nume rău, mai bine să-ți saie ochii.

Dr. Gh. Crăiniceanu.

**ECONOMIE.**

**Asigurarea vitelor.**

Raportul „Plugarului“ din Cacova asupra asigurării vitelor.

Precum e cunoscut, însoțirea noastră reclam mare nu a făcut, de sprijiniți n'am fost sprijiniți, nici din partea inteligenței noastre, — onoare excepțiilor — în timpul din urmă nici agenții nu am avut, dar cu dragoste de cauză am lucrat, ne-am consolidat din ce în ce tot mai tare în jurul acestor sprijiniți și îmbărbătați de aceia cari cunosc și simțesc binefacerea asigurării, adică de popor, și numai în rari cazuri și de inteligență.

Cum progresăm, se vede și din următoarele: pânăcând cu finea anului 1908 aveam 520 membri, cu 3820 cvote, cu finea anului 1909 avem 879 membri, cu 5842 cvote și cu 2369 vite asigurate.

Prin urmare 359 membri și 2022 cvote, adică vite în valoare de 202.200 cor., mai mult decât în anul trecut. Rezultatul acesta ne poate pedeplin mulțumi, dar nu ne poate îndestula împrejurarea că cu cât sîntem mai mulți, cu atât asigurarea ne costă mai puțin, ceiace arată, că pânăcînd în anul trecut 1908 s'a plătit după fiecare cvotă 3.85, în anul 1909 pică numai 2.57, și dacă asigurațiile trec de 10 miș cvote, atunci sigur nu ne-ar costa nici 1 coroană de cvotă.

Însoțirea noastră are membri asigurați în următoarele comune:

Ticvaniul-mic	50 membri	106 vite	C.	30.300
Agadici	44 "	92 "	"	24.800
Broșteni	26 "	81 "	"	18.100
Biniș	29 "	29 "	"	18.000
Cacova	68 "	172 "	"	44.300
Comoriște	37 "	99 "	"	22.600
Chernecea	64 "	168 "	"	46.500
Ciclova-rom.	14 "	27 "	"	6.500
Forotic	20 "	70 "	"	16.000
Greovaș	64 "	197 "	"	43.000
Gorua	29 "	84 "	"	18.300
Girliște	20 "	49 "	"	10.800
Maidan	76 "	198 "	"	45.800
Mercina	62 "	209 "	"	56.200
Oravița-rom.	23 "	66 "	"	17.400
Rachitova	14 "	26 "	"	6.300
Secaș	16 "	39 "	"	11.300
Slatina	25 "	63 "	"	15.400
Surduc-mare	10 "	23 "	"	5.700
Ticv.-mare	70 "	139 "	"	38.100
Varadia	58 "	153 "	"	36.300
Oravița-m.	5 "	21 "	"	8.400
Jurjova	61 "	196 "	"	43.600

Laolaltă 879 membri 2369 vite C. 584200

Pagube au fost în anul 1909 în total 101 vite, și anume au picat 50 boi, 23 vaci, 14 cai, 5 bici; 2 boi au fost despăgubiți fiindcă și-au frînt cornul, 1 vacă au fost despăgubită că i-a picat coada. Cu totul s'au despăgubit 95 cazuri în valoare de 19.210 cor. În 5 cazuri nu s'a dat despăgubire, fiind în contra statutului. Ear la un caz (din Mercina), fiind unele împrejurări de eruat nu s'a putut licvida suma cerută.

În pagubile de sus au încurs la însoțire:

Pe vitele vindute vii	C.	459-
Pe carnea vitelor tăiate	"	730.20
Pe pelea vitelor picate	"	850.33

Total C. 2.039.53

Aceste sume s'au adaus la fondul de despăgubire.

Anume puguba de C. 19.210 s'a acoperit cum urmează:

Din vitele vindute vii	Cor.	459--
Din carnea vitelor tăiate	"	730.20
Din pelea vitelor picate	"	850.33
Din cele 25% de trase		
din suma de prețuire	4.891.42	C. 6.930.95

ear restul de C. 12.279.05 s'au acoperit din suma anticipată din partea membrilor pentru despăgubire. (Va urma.)

**Apel.**

Iubirea de oameni, cea mai frumoasă virtute omenească, se arată prin fapte, nu prin vorbe goale. Îndeosebi făcătorii de bine trebuiesc venerați. Românii din Verșeț și împrejurime n'au prea avut parte de oameni jertfelnici. Unul dintre acești puțin aleși a fost și fericitul nostru protopop David Tirfaloagă. Dela acest fiiu devotat al neamului s'a pornit mai cu nădejde lucrarea pentru

înființarea parohiei ort. rom. din Verșeț. Ca să nu ajungem a nu-I mai cunoaște locul de odihnă, cum nu se mai știe azi șteamătul de mormîntul primului nostru protopop Tincu Velea, facem apel către bunul simț al preoților și învățătorilor, cum și al cărturarilor și țăranilor noștri, ca, însufleșindu-se de cel mai nobil sentiment al recunoștinței, să ridice prin contribuiri benevole o cruce în cimitirul sîrbesc din Verșeț, care s'arate urmașilor unde zac oasele vrednicului protopop Tirfaloagă, care între oameni cum se cade nu poate fi lăsat pradă uitării ucișătoare.

Contribuirile rog a se face la adresa subscrisului.

**Patrichie Rămneanțu.**

învățător în Kustély p. Jám.

**Primirea elevilor în institutul surdo-mușilor din Timișoara.**

Inspețiunea institutului subvenționat de stat a surdo-mușilor din Timișoara la finea lunii Iunie a. c. va lua elevi pe anul viitor școlastic.

Pentru primire în susnumitul institut pot petiționa numai acei părinți, ai căror prunci au implinit etatea de 7-10 ani și locuiesc în comitatele Timiș, Caraș-Severin și Torontal.

În clasele superioare se primesc și de acei elevi, cari nu sînt muți din naștere și așa mai tirziu au asurzit.

Primirea în școala surdo-mușilor trebuie cerută dela inspețiunea institutului, ear petițiunea la direcțiune.

La petițiune trebuie alăturate următoarele documente: a) extrasul de botez; b) atestat dela medic prin care dovedește cauza asurzirei; c) testimoniu de oltoire; d) testimoniu comunal, în care arată starea materială a părinților, dacă acest testimoniu e de paupertate, petițiunea e scutită de timbru; e) acei părinți a căror stare materială le permite susținerea pruncului în școala, sînt îndatorați a alătura la petițiune o revelațiune juridică, în care se deoblig, că vor plăti regulat ratele prescise. Tipărituriile delipsă pentru suplementele de subt punctele b) și d) se capătă gratuit dela direcțiunea școlalei.

Acei părinți, cari pentru susținerea pruncului plătesc anual 200 cor., sau cel puțin 100 cor. vor fi prorogătați. De elevi fără avere se va îngriji institutul. Părintele însă e îndatorat a arăta cu documente că e neapt de a plăti.

Didactru pe an e 40 coroane. Părinții fără avere și de această mică sumă vor fi scutiți. Pentru proviziune în fiecare lună e a se plăti rata, ear didactru se poate solvi în două rate.

De haine părinții trebuie să se îngrijiască. Rugăm interesații, că petițiunile să le trimită direcțiunii institutului surdo-mușilor din Timișoara celmult până în 15 Iunie 1910.

**CRONICA.**

Proxima „Șezătoare“ a Asterei se pregătește pentru a se ține, într-o Duminică din păsimesi, în frunțașă comună Vranî.

Concertul „Reuniunii rom. de cîntări și muzică“ din localitate, dat în preseara „Lăsatului de brînză“ în sala otelului „Coroana Ung.“, ca prestație, a succes pedeplin. Chorul, dirigeat de inv. Ion Bogdanu, a cîntat cu vervă mai multe piese, alese de rîndul acesta mai cu gust. Deosebit a făcut cvartetul din urmă, un fel de „Santecler“, potrivit pentru petrecerile de Carneval, în care și-au făcut bine rolul, atît impresarul isteț Iucu, cît și soliștii: Tenor I. Măgureanu (piscă), tenor II. Ion Băeșu (găină), bas I. D. Gropșanu (cine) și N. Andrei (porc); „pianistul“ M. Tismonaru (maimuță), fiind „rănit“, a cedat acompaniamentul dirijorului I. Lang, care a și făcut instrucția acestui cvartet șăgalnic. Nu mai puțin a plăcut și monologul „Achim Filăru“ (de Aurel P. Bănuț) pe care l-a predat cu o rară destoinicie candidatul de adv. Emil Persecă. După producție a urmat petrecerea cu dans, care a durat vesel aproape până în zori.

Însușit repet ca a fost o petrecere cu ade-vărat reușită, ca prestație artistică, nu însă destul de succesă ca frecvențație, avînd biata Reuniune chiar și un mic deficit. Ne reamintim vremile de odinioară, cînd petrecerile noastre românești erau cele dintâi. Acele vremi însă au apus. Am ajuns să nu mai putem da nici în cite 10 ani odată cîteun bal românesc, ear concertele

chorului remin — cu deficit. Casina abia își mai poate ține adunarea generală anuală, ș. a. m. d. Eată o mică ochire, pe care o slobod pe calea aceasta în viața internă a „harnicilor“ Orăvițeni, nu pentru a ocări pe cei nepăsători, ci pentru a fixa și cu slova nevoia de a ne strînge rîndurile, apucînd o altă cărare nouă. E vremea să ne reculegem!

**Rap.**

Au mai suprasolvit ulterior la venitul Șezătorii din Ticvani, destinat pentru Casa națională: Nicolae Iema, Nicolae Craia, Maria Stingu, Iacob Birlica Nr. 174, Sofroniu Giuca, Achim Ivan Nr. 173, Simeon Chera Nr. 175, Avram Purec, Vasile Bobu, Nicolae Stoina, Iosif Stoina, mic și Nicolae Jurca, cite 20 cor. Gheorghe Roșiu, Iacob Brusture, Gheorghe Bica, Simeon Vidu, Ioachim Roșiu, Ion Molin, Ion Nedelcu, Pavel Velia, Pavel Argane, Ioachim Cușiu Ioan Ranga, și Simeon Popescu, cite 10 cor.

Ingrozitoare a fost sinuciderea căpitanului Șutu, coborîtor dintr'o familie distinsă din România, și uimitoare vestea că marii generalii rom. Averescu și Coandă vor ieși la pensie, în urma unor atacuri vebemente ale — politicianilor.

Marți, la 22 curent se va dizolva camera, avînd încurînd a se face nouf alegeri de deputați în casa țării.

Vesela nuntă românească a bravului învățător Toma Stanca (Vermeș) cu d-șoara Ana, fica fruntașului țăran Gheorghe Toma din Ticvaniul-mare, s'a oficiat Duminecă, fiind nași domnul Alexandru Bojincă cu d-na vād. T. Stanca din Cacova. Mulți ani cu bine!

Vestea înființării a încă unei bănci românești (a 5-lea) la Lugoj e — întristătoare.

Din București vine știrea că în duelul Filipescu-Ghica, d-nul N. Filipescu a fost rănit.

Tenorul de forță al „Doinei“, Constantin Ardeleanu, a încetat din viață.

Acții dela bănci românești de vînzare. A se întreba la Redacțiunea noastră.

Luni seara s'a dat, subt conducerea vrednicului profesor S. Radius, un festival, foarte reușit, al elevilor școlalei civile din localitate, la care s'a declamat, s'a cîntat în chor, cu orchestra, și la pian, încheindu-se programul, bogat și variat, prin o alocuție alcătuită frumos și cuminte de directorul institutului Vilhelm Földes.

Aeroplanul inginerului Vlaicu e pe cale a se termina, și cum i-se vestește „Tribunet“, în luna Mai se va ridica în aer pe șesul dela Cotroceni. Interesul față de acest avînt al științii românești crește enorm.

Distinsul stavrofor I. Raiculescu, protoereul județului Mehedinț, prof. St. Paulianu, A. Nemeș, D. Gayrand, inginerul Ionescu și adv. Vorvoreanu din Turnu-Severin au vizitat Lugojul. Părintele Raiculescu a slujit și liturghia, predicînd în biserică despre post, ear seara oaspeții au fost invitați la o cină comună în Casina rom., de unde la ora 9 seara au plecat, lasînd o excelentă impresie în urma lor.

Averea fundațiunii Gozdu face în momentele de față 6,457.606 cor. 25 fil. Pentru bursele din 1910 s'au luat în buget 91226 cor.

La petrecerea arangeată de Fanfara din Vranî au suprasolvit: dd. Eugen Gerubl 10 cor., preot Alexandru Atnașea 80 fil., Iancu Balmez 1 cor., Simeon Vartolomeu 40 fil., și Traian Munteanu 20 fil.

D-l Anton Mocsonyi de Foeni membru în direcțiunea institutului „Muntele de pietate“ din București.

Thomas N. Langhlin, un cumnat al președintelui Taft din America s'a sinucis din cauza unui morb incurabil.

La Gara de nord din București s'a descoperit o defraudare de 22000 lei. Casierul Josef Aisner a fost arestat, înainte de a se putea sinucide, cum avea de gînd.

**Anunț.**  
In  
**fabrica de țiglă și cărămidă**  
**Dimitrieviciu & Piescu**

— în Bozovică —

se capătă, cu prețuri absolut solide, tot soiul de cărămizi și țiglă de zidit și falțuită pentru acoperișe. 3-3

**A n u n t.**

Cele mai bune, mai moderne și mai durabile

≡ **ghete și cizme** ≡

numai la mine se pot căpăta. In magazinul meu am tot felul de ghetе, lucrate exclusiv în atelierul meu.

După comande pregătesc ghetе americane, vinătorești, ortopedе și alte feluri de ghetе de cea mai bună calitate, ca: ghetе de tină, camașle, ghetе de zăpadă, ghetе comode, etc.

Prețuri solide și moderate.

x-30 Cu stimă

**BENEDICT CSONGĂR**

— Oravița. —

De vinzare o mașină de cusut pentru păpușari cu prețul de 50 cor.

**Premiat cu marele premiu Grand Prix.**

Cine dorește să aibă o față albă ca laptele, să folosească crema americană, pudra americană și săpunul american, care depătează de pe față și de pe mîni orcefel de pete, și întrece toate mijloacele de acest fel, întrebuintate pîn'acum. Se capătă la: **Apoteca Sfintul Gheorghe în Oravița** (peste drum de prăvălia R. Goldstein). Prețul unui borcan de cremă americană 1 coroană. Prețul pudrei americ. 1 cor. 50 fil. Prețul săpunului americ. 80 fil. Incontra durerii de dinți mai bune sînt pi-căturile americane. Prețul 1 cor.

**Aviz.**

Am onoare a aduce la cunoștință On. public românesc, că am deschis

în Timișoara-Iosefin,  
în nemijlocită apropiere de gară,  
casa a două dela colț, un  
**Hotel de primul rang**

cu tot confortul modern, într'un loc liniștit și curat.

Rugînd On. public românesc a-mi da sprijinul binevoitor, semnez

cu deosebită stimă  
**Dimitrie Dogée**

proprietarul restaurantului gării  
Timișoara-Iosefin.

**Anunț.**  
**Acții d'ale băncilor**  
—  
**din Oravița și jur**

le cumpără cu prețuri culante, reclamînd  
10-8 oferte în scris,

**Johann Belgrader și fiul**  
— ORAVIȚA. —

280/kig. 910.

**Árlejtési Hirdetmény.**

Krassó-Szörényvármegye törvényhatóságának 1017 jköv/19091 alisp./1909 sz. határozatával 7898 kor. 69 fill. költség mellett Nikolincz községben község-ház építése engedélyeztetvén, felhivatnak mindazok akik az építési munkálatokat átvenni ohajják, miszerint Nikolincz község-házánál **1910 évi április hó 3-án** d. e. 9 órakor tartandó nyilvános szóbeli árlejtésen résztvehetnek.

Vállalkozó köteles az engedélyezett összeg 10%-át készpénzben, vagy óvadék-kepes papirokban az árlejtés megkezdése előtt a községi pénztárba, óvadéku letenni.

Terv és költségvetés a csukiesi körjegyzői hivatalban a hivatalos órák alatt betekintheők.

Nicolincz, 1910. évi márczius hó 10-én.

**Nemoján,**  
kärjegyző.

**Csireasa,**  
bíró.

La  
**Banca „Plugarul” din Cacova**

s'au făcut mari schimbări.

Banca „Plugarul” a devenit adeverata bancă a plugarilor, că ea are la conducere mai mult plugari.

Banca „Plugarul” e unica bancă care conduce gratuit asigurarea de vite a plugarilor.

Împrumuturile cele mai ieftine se pot face la banca „Plugarul” din Cacova.

După depunerii camăta mai mare banca „Plugarul” din Cacova o plătește?

**Împrumuturi** li-se dau plugarilor de-acum înainte cu următoarele condițiuni:

- a) Pe obligațiune cu intabulare în locul prim cu 6%
- b) Pe cambii " " " " " " 6 1/2%
- c) " " " " " " al doilea " 7%

**Depunerii** se primesc la „PLUGARUL” dela 1 cor. în sus. Se plătește camăta 5—5 1/2 și 6% după mărimea sumei și după condițiile de depunere. Darea de venit banca o plătește.

**Asigurarea de vite** Fie care plugar cu suma de 2 fil. după 100 cor. la an, poate să-și asigure vitele încontra pagubelor, ba capătă doctor, oltuit, și medicină, gratuit. Sînt înscriși pînă acum 900 frați plugari din 22 comune. S'au desbăgubit

în anul 1909 pentru boi, vaci, cai, viței la 101 membri în preț de 20 mii cor.

**Asigurări de viață** se pot face în condiții favorabile la banca „Plugarul”.

**Acții și Losuri** de tot soiul, cumpără banca „PLUGARUL” cu prețurile cele mai mari; cumpără și vinde realități și unelte agronomice.

**Vin, răchie** foarte bună, de prune, moale sau pre-friptă, se capătă la banca „PLUGARUL”.

**Spirit rafinat,** și spirit pentru preparat răchiiu de bucate, se capătă la fabrica băncei „PLUGARUL” în Surducul-mare.